

Osobnosti s erby – 58.část

V této části osobností s erby bych zde navázal na předchozí díl čtyř hraběcích osobností Klubu českých turistů, spojených s jeho počátky. **Gebirgsverein für die Böhmisches Schweiz (Horský spolek pro České Švýcarsko)** vznikl v Děčíně po vzoru podobných alpských spolků 25. března 1878 a patřil k nejstarším spolkům na území českých zemí. Letos by oslavil **145 let** od svého založení. 15. června byl na ustavující schůzi zvolen předsedou Robert Manzer a do konce roku měl již 120 členů. Horský spolek měl přes 20 sekcí ve všech větších obcích v okolí Děčína. Spolek budoval turistické cesty, na trasách instaloval železná zábradlí, schodiště, lávky, mosty, stavěl chaty a vyhlídkové věže, vlastnil restaurace a ubytovny. Oblast Českého Švýcarska, kolébky turistiky, se rozkládala na panství třech významných českých

šlechtických rodů – **Thun-Hohensteinů, Clary-Aldringenů a Kinských**. V roce 1879 se počet členů se zvýšil na 331. Roku 1881 byli **kníže Edmund Clary-Aldringen** a **hrabě Bedřich Thun-Hohenstein** jmenováni čestnými členy. V roce 1882 jmenovali **knížete Ferdinanda Kinského** taktéž čestným členem.

Edmund Mořic 4.kníže z Clary-Aldringenu

* 3. února 1813, Vídeň

+ 21. června 1894, Teplice

Od osmdesátých let 19. století investoval do zpřístupnění oblasti soutěsek. Jako majitel zdejšího panství povolal italské odborníky, kteří budovali chodníčky, můstky, tunely, lávky a jezy pro pěší v oblasti kaňonu Kamenice. Jako první úsek byla roku 1890 otevřena Edmundova (Tichá) soutěska a v návaznosti vznikla i restaurace. Vody soutěsky tehdy brázdilo pět lodiček. Obliba lokality i nadále stoupala a ve 20-tých letech minulého století navštěvovalo soutěsky 160 000 návštěvníků ročně (v sezóně). **C.-A.** ve 30. letech 19. stol. vytvořili cestu z Hřenska na Pravčickou bránu a podporovali výstavu hotelů a hostinců. Ale až v r. 1881 dal Edmund vystavět u Pravčické brány hotel Sokolí hnízdo o kapacitě 50 lůžek. Už koncem 50-tých let 19.století nechává osadit kolem cesty dřevěné lavice a na vyhlídkách zábradlí.

V roce 1868 dokončuje vydláždění cesty Dlouhým dolem od Tří pramenů. Potomci rodu doposud žijí.

Ferdinand Bonaventura Kristián Josef Hieronymus Rafael

7. kníže Kinský z Vchynic a Tetova

* 22. října 1834, Vídeň

+ 2. ledna 1904, Heřmanův Městec

Díky Kinským se jejich zásluhou kamenné schody a hřebenové pěšiny postupně dostaly ke třem dodnes mimořádně oblíbeným vyhlídkám v Jeřichovických skalách. Však také stále nesou jména významných představitelů „kamenických“ Kinských. Celé to začal otec Ferdinanda **Rudolf Josef Antonín Ferdinand František Leonhard Vilém Guido 6. kníže K.**, zakladatel Matice české, když se vydrápal až na Hohenstein, mezi lety 1820-1825, kterýžto byl vzápětí přejmenován po něm, tedy Rudolfstein, Rudolfův kámen. Druhá v pořadí byla nedaleká Schwarze Wand, již přejmenovali někdy kolem roku 1825 na Wilhelminen Wand, a to podle Rudolfovy ženy **Vilemíny Elisabethy hraběnky z Colloredo-Mannsfeld**. Jako poslední dostala

své jméno Mariina skála. Původně Vysoký Ostrý, respektive Große Spitziger, byl pojmenován podle novomanželky Ferdinanda, **Marie Anny Josefy z Liechtensteinu**, a to v roce 1856. Vybudování cest samozřejmě následovalo vždy nedlouho po pojmenování vyhlídek. Kinským se takhle aktivita vysloveně zalíbila, brzy zpřístupnili i další okolní vrcholy spadající do jejich panství – byly vybudovány jezdecké přístupové cesty na Jedlovou, na Sokol, Malý Stožec a Plešivec, Javor, Klučky a Spravedlnost byly zpřístupněny cestami pro pěší a na Studenci byl dokonce vystaven gloriol. Zpřístupněn byl i skalní hrádek Falkenštejn. Potomci rodu doposud žijí.

Bedřich František Josef Michael hrabě z Thun-Hohensteinu

* 8.května 1810, Děčín

+ 24. září 1881, Děčín

Jan Josef hrabě T.-H., pod dojmem silných zážitků z Karlových Varů, velmi toužil mít na svém panství léčivý pramen a vybudovat lázně. V roce 1768 se dočkal, když jeho lesní objevil v Horním Žlebu pramen železité vody. Už o rok později se u pramene objevil první provizorní domek, lázně pak byly otevřeny v roce 1777 v novém zděném stavení. **Hrabě Jan Josef** se pustil i do úpravy okolních cest a nezůstal jen u Horního Žlebu. Pravděpodobně byla jeho iniciativou i legendární pozdně barokní Kamenka, obrovskými pískovcovými kameny dlážděná lesní cesta z Dolního Žlebu směrem k Maxičkám. Lázně utěšeně prosperovaly natolik, že se T. pustili do dalších investic. Budovali lesní stezky (Leopardí kámen nebo Pyramidu), na Hoře sv. Josefa-Papertském vrchu nad Přípěří nechali zbudovat

vyhlídku. Později využili i lidí, kteří nemohli najít práci, a zaměstnali je na vybudování lesních promenádních cest, které spojily Pastýřskou stěnu, Červený vrch, Papert a Vrásník nad Prostředním Žlebem. Dolní Žleb rostl – nově tu stály hostince, penziony, hotely, soukromé vily, přistávaly tu parníky, léčil se tu **František Palacký** i **korunní princ Rudolf s princeznou Stefaníí**. Rozvoj železnice a řetězové paroplavby přinesl neúměrný hluk a paradoxně tak znamenal úpadek lázní, takže je T. v roce 1906 prodali, aby byly lázně v roce 1922 úplně zrušeny. **František de Paula Antonín 1. kníže z T.-H.**, syn **Bedřicha** se zase postaral i o vybudování jedné z prvních, nejkrásnějších a také nejznámějších turistických staveb v regionu, po skalním mostu v Sasku zvaném Bastei-Bašta. V roce 1864 totiž investoval stavbu jedné z nejstarších kamenných rozhleden u nás, na Děčínském Sněžníku. Kníže reagoval na trigonometrické potřeby vyplývající z trojstranné dohody mezi Saskem, Pruskem a Rakouskem. Kníže ovšem jasně vytyčil obrovský turistický potenciál stavby a nechal ji koncipovat i jako vyhlídkovou věž s ochozem. Už o dva roky na to pod rozhlednou navíc vyrostl výletní hostinec (zbořen až v roce 1989). V roce 1883 se tu na dobových bicyklech objevili i průkopníci cyklistiky, kteří sem putovali až z Drážďan. Místo začali vyhledávat první lyžaři, počet turistů stoupal. Potomci rodu doposud žijí.

Zdroj : www.horskyzspolek.eu, www.ceskesvycarsko.cz, *Siebmacher*, *Wikipedia* a *Almanachy českých šlechtických rodů*

Arnošt Drozd 10/2023

Príspevek do Genealogických a heraldických listů 4/2023